

SÄRSKILD SAMMANSTÄLLNING ENLIGT MILJÖBALKEN 6 KAP 16 § ÖVERSIKTSPLAN LIDINGÖ 2030

Oktober 2012

Beställare: Lidingö stad
Konsult: WSP Samhällsbyggnad, avdelning Landskap och Miljö
Layout: Mia Tiderman, WSP Samhällsbyggnad
Foton: Lidingö stad

SÄRSKILD SAMMANSTÄLLNING

I samband med att en översiktsplan antas ska en särskild sammanställning enligt 6 kap. 16 § miljöbalken upprättas av den beslutande kommunen. Ett syfte med den särskilda sammanställningen är att göra resultatet av bedömningsförfarandet tillgängligt för allmänheten och för dem som deltagit i processen (Naturvårdverkets handbok med allmänna råd om miljöbedömning av planer och program 2009:1). Genom att redovisa gjorda överväganden och hur synpunkter och förslag beaktats, ges allmänheten insyn i processen.

HUR MILJÖASPEKTERNA INTEGRERATS I PLANEN

Hållbarhet och miljöhänsyn fanns redan från början med som grundläggande utgångspunkter för översiktsplanarbetet. Tidigt i arbetet identifierades ett flertal utmaningar som översiktsplanen behöver möta för att stadens utveckling ska vara långsiktigt hållbar. Till dessa hör bland annat att värna såväl natur som bebyggelse, att öka andelen hållbara transporter

samt att planera miljösmart. Utmaningarna presenterades och beskrevs i samrådsförslaget av översiktsplanen. Inför utställningen av översiktsplanen utvecklades utmaningarna ytterligare genom formulering av övergripande strategier och utveckling av detaljerade riktlinjer.

Själva miljöbedömningen för den nya översiktsplanen utfördes i två faser, vilka ansluter till plan- och bygglagens process för översiktsplan. I den första fasen, översiktsplanens samrådsskede, genomfördes en översiktlig konsekvensbeskrivning av de tre principiella framtidsbilder som utgjorde underlag för plansamrådet. På grund av samrådsförslagens strategiska nivå var det i detta läge varken möjligt eller motiverat att genomföra en mer detaljerad konsekvensbeskrivning. I den andra fasen, översiktsplanens utställningsskede, var det utarbetade planförslaget och dess genomförande föremål för miljöbedömning. Det var först i detta skede som den formella miljökonsekvensbeskrivningen utarbetades. Miljökonsekvensbeskrivningen togs fram av en fristående konsultgrupp som arbetade samordnat och tidsmässigt koordinerat med stadens utarbetande av översiktsplanen.

Miljöbedömningsprocessen och miljökonsekvensbeskrivningen har i olika avseenden påverkat planens innehåll. Syn-

punkter och förslag som utarbetats av konsultgruppen har i flera fall inarbetats i planhandlingen eller på annat sätt bidragit till att miljöaspekter succesivt integrerats i planen. Nedan ges några exempel på detta:

Miljö kvalitetsnormer för vatten

I samrådsversionen av översiktsplanen hanterades miljö kvalitetsnormer för vatten på ett mycket övergripande sätt, vilket uppmärksammades inom arbetet med miljöbedömningen. Inför utställningen av översiktsplanen kompletterades och utvecklades därför detta avsnitt. Av översiktsplanen framgår nu tydligt att staden genom planläggning, prövning och tillsyn ska verka för att normerna uppnås. Vidare kompletterades översiktsplanen med ett antal konkreta riktlinjer och åtgärder som syftar till att på olika sätt verka för att miljö kvalitetsnormerna uppnås.

Riskhänsyn

Hanteringen av risker uppmärksammades ytterligare genom arbetet med miljöbedömningen, bland annat genom att en övergripande riskanalys togs fram som underlag till miljökonsekvensbeskrivningen. I denna gjordes en översyn av

6 KAP. 16 § MILJÖBALKEN

Enligt 6 kap. 16 § miljöbalken ska den särskilda sammanställningen redovisa:

- ”1. hur miljöaspekterna har integrerats i planen eller programmet,
2. hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter från samråd har beaktats,
3. skälen till att planen eller programmet har antagits i stället för de alternativ som varit föremål för överväganden, och
4. de åtgärder som avses att vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför.”

föreslagna utvecklingsområden utifrån ett riskperspektiv. Miljöbedömningen och riskanalysen uppmärksammade riskerna med en överdäckning av Södra Kungsvägen och transporter av farligt gods på vägen, och identifierade ett behov av tydligare riktlinjer. Översiktsplanen kompletterades därefter med tydligare beskrivningar beträffande detta.

Utveckling av Lidingö centrum och Torsvik

Genom miljöbedömningen stärktes uppfattningen att en utveckling av Lidingö centrum och Torsvik bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling för staden. Ur ett resurs- och klimatperspektiv är det bra att bygga i centrala lägen med god kollektivtrafikförsörjning.

HUR MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNINGEN OCH SYNPUNKTER FRÅN SAMRÅD HAR BEAKTATS

HUR MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNINGEN BEAKTATS

Miljökonsekvensbeskrivningen har funnits med som ett underlag vid alla beslut kring utställning och antagande av översiktsplanen. Dess innehåll har således beaktats och legat till grund för tagna beslut. Vid beslutsfattande har emellertid – generellt sett – relativt litet fokus legat på miljökonsekvensbeskrivningen och dess innehåll.

Stadens intention är att miljökonsekvensbeskrivningen i fortsättningen ska användas tillsammans med översiktsplanen. Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll ska utgöra underlag för framtida beslut. Vid prioritering av detaljplaneärenden, vid nya planuppdrag och vid utformning av planer och program ska miljökonsekvensbeskrivningens innehåll beaktas. Miljökonsekvensbeskrivningen ska även utgöra underlag inför aktualisering av översiktsplanen.

HUR SYNPUNKTER FRÅN SAMRÅD BEAKTATS

Samråd om Lidingö stads nya översiktsplan pågick mellan den 9 november 2009 och 18 januari 2010. Till samrådsversionen av planen hörde en översiktlig konsekvensbeskrivning, men ingen fullständig miljökonsekvensbeskrivning. Den översiktliga beskrivningen fungerade som underlag för samråd enligt 6 kap. 13 § miljöbalken om miljökonsekvensbeskrivningens avgränsning. Under samrådstiden fanns planförslaget på stadens webbplats, och utställt i stadshuset och stadsbiblioteket. Annonsering gjordes i lokaltidningar och informationsmöten och andra aktiviteter anordnades. Under samrådstiden inkom cirka 530 yttranden från privatpersoner, organisationer, företag och myndigheter.

Miljö- och Stadsbyggnadskontoret analyserade inkomna synpunkter i två steg, därefter sammanställdes en samrådsredogörelse som på ett kortfattat och övergripande sätt redovisar inkomna synpunkter samt kontorets ställningstaganden. Till samrådsredogörelsen finns en bilaga där inkomna synpunkter redovisas mer utförligt. De inkomna synpunkterna rörde, med några få undantag, inte specifikt påverkan eller konsekvenser för miljön. Till undantagen hör Naturskyddsföreningen som ansåg att miljö- och naturfrågor var

nästintill helt bortglömda. Vidare ansåg några att större hänsyn borde tas till grönområden och kulturvärden. Synpunkter om att klimatfrågan måste tas mer på allvar framfördes också. Synpunkterna från samrådet påverkade framförallt Miljö- och stadsbyggnadskontorets val och vidareutveckling av de framtidsbilder som presenterades i samrådsversionen av planen. De inkomna svaren från samrådet fungerade, tillsammans med analyser och annat underlagsmaterial, som en grund för det beslut kommunstyrelsen fattade i juni 2010 om den fortsatta inriktningen för arbetet med översiktsplanen.

Översiktsplanen var utställd för granskning under perioden 17 oktober till 18 december 2011. Förslaget bestod av planbeskrivning, markanvändningskarta med förslag på utvecklingsområden, miljökonsekvensbeskrivning och samrådsredogörelse. Eftersom miljökonsekvensbeskrivningen inte varit föremål för samråd tidigare, fungerade utställningen av översiktsplanen även som samråd om miljökonsekvensbeskrivningen. Handlingarna fanns under utställningstiden tillgängliga på stadens webbplats, i stadshuset och på stadsbiblioteket. Utställningen kungjordes och annonserades i flera tidningar och ett flertal informationsmöten hölls. Under utställningstiden inkom cirka 830 yttranden.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret analyserade inkomna yttranden på liknande sätt som samrådssynpunkterna och yttrandena sammanställdes i ett utställningsutlåtande. Inga eller få yttranden berörde miljökonsekvensbeskrivningen som sådan. Efter utställningen ändrades översiktsplanen i några delar. Miljö- och stadsbyggnadskontoret gjorde bedömningen att gjorda förändringar inte var så väsentliga att en ny utställning behövdes. Nedan ges några exempel på synpunkter från utställningen som lett till förändringar av översiktsplanen:

Ändring av utvecklingsområden på plankartan

Gränserna för utvecklingsområdena i bland annat Gåshaga, Torsvik-Baggeby och Rudboda korrigerades något. I flera fall minskades rastret för områdena för att tydligt undanta områden som av olika anledningar, till exempel till följd av höga naturvärden, inte bör exploateras.

Avsättning av mark och lokaler för idrott

Översiktsplanen kompletterades med information om att staden ska avsätta mark och lokaler för idrott och att en strategi för detta ska tas fram.

SKÄL TILL ATT PLANEN ANTAGITS I STÄLLET FÖR ÖVERVÄGDA ALTERNATIV

I samrådsskedet för översiktsplanen presenterades tre olika framtidsbilder; A, B och C. Framtidsbild A visade en hög tillväxt koncentrerad till två stadskärnor: Centrum/Torsvik och Dalénum/Högsätra/Larsberg. Tät bebyggelse på dessa platser kopplades till utbyggd service och ökat underlag för kollektivtrafik och handel. Bild B hade en mer utspridd bebyggelse kring flera mindre stadsdelcentrum. Bild C beskrev en mycket begränsad utveckling med endast enstaka kompletteringar av bebyggelsen och låg tillväxt av befolkning och verksamheter som följd. Framtidsbild C motsvarade i allt väsentligt en situation där en ny översiktsplan inte tillkommer, det vill säga det som i miljökonsekvensbeskrivningen redovisas som nollalternativ. Syftet med framtidsbilderna var att visa på planeringens komplexitet och att Lidingö står inför avvägningar oavsett utvecklingsinriktning. Sammantaget utgjorde de tre framtidsbilderna ett underlag för att genom samråd och politisk behandling, identifiera och utvärdera olika realistiska alternativa utformningar av den nya översiktsplanen.

REVIDERADE BEFOLKNINGSSIFFROR

De ändringar som gjorts i översiktsplanen inför antagandet av planen har inte bedömts ändra översiktsplanens betydande miljöpåverkan. Miljökonsekvensbeskrivningen har därför inte ändrats inför antagandet, utan är densamma som utställningsversionen. Det är dock viktigt att påpeka att de uppdateringar av Lidingös befolkningssiffror, som gjordes efter utställningen, visar att Lidingös befolkning inte kommer att öka lika mycket som enligt tidigare beräkningar (i utställningsversionen av översiktsplanen beräknades befolkningen öka med cirka 11 000 – 15 000 invånare till år 2030, medan motsvarande siffra enligt uppdaterade beräkningar bedöms ligga på cirka 8 000 – 11 000 invånare). Översiktsplanen har uppdaterats med avseende på dessa siffror, men inte miljökonsekvensbeskrivningen. Eftersom miljökonsekvensbeskrivningen inte har ändrats kan det hända att miljökonsekvensbeskrivningen på något sälle nämner för höga befolkningssiffror. Vid aktualitetsförklaringen av översiktsplanen kan det bli aktuellt att revidera miljökonsekvensbeskrivningen med avseende på de förändrade befolkningssiffrorna.

Till utställningsversionen av översiktsplanen vävdes de tre bilderna samman till en enda framtidsbild, Lidingö 2030. Synpunkter från samrådet, tillsammans med framtaget underlagsmaterial, låg till grund för framtagandet av det alternativ (framtidsbild) som presenterades i utställningsversionen av översiktsplanen. Det alternativ som presenteras i utställningshandlingen är en kombination av framtidsbilderna A, B och C, med flest element från A och C. Den antagna översiktsplanen bedöms vara det alternativ som på bästa sätt lyckas möta framtida krav på samhällsutvecklingen; med Lidingö som en del av en växande Stockholmregion där staden tar ett regionalt bostadsansvar. För att begränsa miljöpåverkan och bidra till en långsiktigt hållbar samhällsutveckling på Lidingö, krävs en koncentration av ny bebyggelse i centrala och kollektivtrafiknära lägen. En koncentrerad bebyggelse i Centrum/Torsvik möjliggör en försiktig förtätning i övrigt.

ÅTGÄRDER FÖR UPPFÖLJNING OCH ÖVERVAKNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Översiktsplanens miljöpåverkan ska följas upp i två avseenden. Staden ska dels kontinuerligt följa tillståndet i miljön och hälsoläget hos befolkningen, dels regelbundet identifiera och utvärdera i vilken grad översiktsplanens riktlinjer för miljö och hälsa får genomslag i stadens planering och beslutsfattande. En stor del av uppföljningen kan tillgodoses genom redan existerande uppföljningsrutiner. Vid till exempel aktualitetsförklaringen av översiktsplanen kan det däremot finnas behov av särskilda uppföljningsinsatser.

UPPFÖLJNING AV STADENS MILJÖ- OCH HÄLSOTILLSTÄND

Den första delen, att följa det faktiska miljötillståndet i staden, kan till stor del tillgodoses genom den uppföljning som är beslutad för stadens miljöprogram, Luftvårdsförbundets luftkvalitetsövervakning samt stadens årligt återkommande rapporteringar till Vattenmyndigheten om de olika vattenförekomsternas miljöstatus. För hälsorelaterade aspekter kan

uppgifter hämtas från rapporten ”Hur mår Lidingö – en analys av folkhälsan 2011”. Rapporten redogör för hälsoläget i staden och tanken är att uppföljning ska ske vart fjärde år.

De inhämtade uppgifterna om miljöförhållandena och uppgifterna om befolkningens hälsotillstånd ska sammanställas som underlag inför aktualitetsförklaringen av översiktsplanen. För att det ska gå att utläsa i vilken grad översiktsplanen kan behöva ändras för att tillgodose nationella och regionala miljömål, behöver sammanställningen även innehålla relevant regional och nationell miljöstatistik.

Stadens intention är att miljökonsekvensbeskrivningen ska användas tillsammans med översiktsplanen. I samband med att översiktsplanen ändras kan det därför finnas behov av att även revidera miljökonsekvensbeskrivningen.

UPPFÖLJNING AV ÖVERSIKTSPLANENS RIKTLINJER FÖR MILJÖ OCH HÄLSA

Den andra delen av uppföljningen, som är specifikt inriktad på planens direkta och indirekta miljöpåverkan, ska fokusera på de program och planer varigenom översiktsplanens miljöintentioner bör få genomslag, nämligen: Grönplan, Blåplan, Trafikplan, Strategi för kulturmiljö och

Riktlinjer för bostadsförsörjningen samt detaljplaneprogram och detaljplaner. Uppföljningarna bör genomföras regelbundet, varje eller vartannat år. Nödvändiga uppgifter för uppföljningen bör kunna hämtas från stadens årliga budgetuppföljning. Från Miljö- och stadsbyggnadskontoret kan uppgifter kring till exempel hur många detaljplaner som varit föremål för miljöbedömning hämtas, liksom uppgifter om detaljplanernas huvudsakliga miljökonsekvenser. I samband med detta bör även avstämning göras gentemot stadens miljöprogram och de uppföljningar som görs inom ramen för det.

Inför stadens aktualitetsförklaring av översiktsplanen ska insamlade uppgifter om översiktsplanens genomslag i efterföljande planer och program sammanställas och redovisas.

INFORMATION OM ATT ÖVERSIKTSPLANEN ANTAGITS

Enligt 6 kap. 16 § miljöbalken ska den särskilda sammanställningen och översiktsplanen göras tillgängliga för dem som deltagit i samrådet. Dessa ska även informeras om att planen antagits.

Staden har tillgängliggjort översiktspla-

nen och informerat om antagandet genom att lägga ut den antagna planen på stadens webbplats (www.lidingo.se). Den särskilda sammanställningen kommer också att läggas ut på stadens webbplats och annonseras i lokaltidningen. Protokollet från kommunfullmäktige om planens antagande har satts upp på stadens anslagstavla. Myndigheter kommer att informeras genom brev (e-post) om att översiktsplanen antagits.

MEDVERKAN

Den särskilda sammanställningen har upprättats av konsulterna Susanna Nilsson och Bengt Eriksson, WSP Samhällsbyggnad, i samråd med stadens projektledare för översiktsplanearbetet, Lisette Calleberg.

WSP Sverige
Arenavägen 7
121 88 Stockholm-Globen
Tel: 08-688 60 00
Fax: 08-688 69 99
www.wspgroup.se

UNITED
BY OUR
DIFFERENCE

